

MAASAI

**EMBUKU E NKUTUK OOLMAASAE
MAISUMA ENKUTUK ANG'
ENGINEED E DUKUYA**

EMBUKU O LAITENG'ENANI

**OLAPA LE IMIET 2023
NAATHI ENA BUKU**

© KENYA INSTITUTE OF CURRICULUM DEVELOPMENT

Ore naati atua ena buku naa enolopeny. Mepejuni taa imatuan ena buku nemesumi sii tiatua imashinini aashu eiriwari te mpukunoto ake nara enara, too masaa eteknoloji mashinini, empejunoto aashu kulie oitoi nemeishoruno toloigero.

Eigeroki tenkata edukuya to lari le 2023

© Orkioma oitobir neutaa enkisuma te Kenya

Kenya Institute of Curriculum Development

Eigeroki nepejuni te

ISBN NO: 978-9914-43-248-0

Kenya Institute of Curriculum Development

Osanduku le posta 30231-00100

NAIROBI-KENYA

Esimu: +254 020-210814/7

+254 729 327 334

+254 787 883 311

+254 729 327 331

Website: www.kicd.ac.ke

FOREWORD

The Kenya Institute of Curriculum Development (KICD) is mandated to advise the Government of Kenya (GoK) on matters pertaining to curriculum development. One of KICD's specific functions is to develop, review and approve programmes, curricula and curriculum support materials that meet international standards for all levels of education, below the University.

In this context, the GoK adopted the Competency Based Curriculum (CBC) which was conceptualised and developed by KICD whose implementation started in 2019 with the Early Years of Education (Pre-Primary school and Lower Primary). The first cohort of CBC learners are currently at Grade 7 of Juniors School. The CBC vision is to produce engaged, empowered and ethical citizens with emphasis on nurturing every learner's potential. The Curriculum aims at developing seven key competencies through various learning areas at all levels. These include: Communication and collaboration, creativity and imagination, critical thinking and problem solving, citizenship, self-efficacy, learning to learn and digital literacy.

In the CBC, one of the learning areas that has been given prominence in the Early Years of learning is Indigenous Language (IL) as an important step in nurturing learners' communication and collaborative skills within their social-cultural contexts as provided for in the Kenyan goals of Education. This effort is also in tandem with the Language in Education Policy which stipulates that the medium of instruction in Early Years Education (EYE) should be the learner's first language. Accordingly, KICD has developed a *Learner's Book* and *Teachers' Guide* for Grade 1 learners in a number of indigenous languages in Kenya. The Learner's books are intended to facilitate systematic learning of listening, speaking, reading and writing skills in the target language. The Teachers Guide should be used alongside the learner's book for and is intended to provide a set of methods, techniques, suggested experiences and resources that will facilitate learning and make it interesting for learners at this level.

On behalf of the KICD Council, Management and Staff, I wish to most sincerely thank everyone who contributed to the writing of this Teacher's

Guide in one way or the other. Indeed, the guide is a testament of your invaluable sacrifice. A lot of appreciation also goes to the Development partners who contributed to the funding of the programme that made the writing and distribution process possible; in particular, the World Bank thorough the Kenya Primary Education Equity in Learning Programme (KPEELP. Ultimately, we are very thankful to the Principal Secretary, State Department for Basic Education and the Cabinet Secretary for Education for their invaluable guidance and support to the Institute.

Prof Charles Ong'ondo PhD., MBS.
DIRECTOR/ CHIEF EXECUTIVE OFFICER
KENYA INSTITUTE OF CURRICULUM DEVELOPMENT

ENAITURUK

Ore enkitamanyunoto enkisuma naa embae naitobiru sirkali pee etum aishoo enkidimata iltung'ana lenyena. Enyokita entaloishi e Kenya Institute of Curriculum Development (KICD) naishooki meitobiru nkitamanyunot e nkisuma ayau nkibelekenyat too mbaa naipirta enkisuma. Ore kuna kibelekenyat netupukunye enjurro oo mbaa naaji Summative Evaluation Survey nataasaki to lari le 2009, o enkae naji Needs Assesment Study to lari le 2016, Task force report on Realignment of Education Sector e 2012 neji enkae 21st Century Learning and Approaches, neji enkae East Africa Protocol on Harmonization of Education o kulie sholueki.

Ore ena kitamanyunoto e nkisuma oo nkutukie ang' neitobiruaki te rikoroto oo nkitanapat e sirkali e Kenya o lari le 2010 (Kenya Constitution 2010), o enkipirta e nkisuma e sirkali (National Goals of Education) o enkipirta e lototo e dukuya e nkop (Sustainable Development Goals). Ore ena kitamanyunoto naa enkipirta e ile eitabaya amu ninye naitayu iutarot naaitobikoo karsisisho o lkuaaki lo lkereti lo loreren le Kenya.

Ore enkiteng'enare oo nkutukie oo loreren lang' naa keiteng'enishoi anaa enkisuma nagelu oltung'ani te ngireed e dukuya, sekondari e shumata o meshomo kolej. Ore sii enkisuma e kuna kutukie naa keitubulaa enkidimata e nkinining'ore, inkirorot, enkisumata oo lkigerot o enkigerore too nkeru. Eitobiruaki ena buku metaa erikoret o laiteng'enani te nkiteng'enare enkutuk oo lmaasae nenare neasishoreki tenebo o embuku o looiteng'eni pee eitubulaa ena kitamanyunoto e nkiteng'enare oo nkutukie ang' tengireed e dukuya.

Prof Charles Ong'ondo PHD, MBS

DIRECTOR/ CHIEF EXECUTIVE OFFICER

KENYA INSTITUTE OF CURRICULUM DEVELOPMENT.

NAATII ENA BUKU

FOREWORD.....	iii
ENAITURUK.....	iv
EMATUA E DUKUYA: ANG'	1
A. Emanining'o	1
B. Emairoro	2
C. Emaisuma	3
D. Emaigerisho	4
EMATUA E ARE: SUKUUL AI	6
A. Emainining'o	6
B. Emairoro	7
C. Emaisuma	8
D. Emaigerisho.....	9
EMATUA E UNI: OLKUA AK SIDAI	10
A. Emainining'o	10
B. Emairoro	11
C. Emaisuma	12
D. Emaigerisho	13
EMATUA E ONG'UAN: BIOTISHO	15
A. Emainining'o	15
B. Emairoro	17
C. Emaisuma	18
D. Emaigerisho.....	19
EMATUA E IMIET: ENKATA O RISHAT	21
A. Emainining'o	21
B. Emairoro	22
C. Emaisuma	23
D. Emaigerisho.....	26
LIST OF CONTRIBUTORS.....	28

EMATUA E DUKUYA: ANG'

Enaituruk

Ore ena matua neipirta imbaa e ang'. Eishaakino nelimu looiteng'eni inkarn oo ng'uesi o ntokiting naati ang', neirorokino, newalu inkirorokinot. Enare sii neidim aatusuj iutarot naalelek neitamok ate ilkigerot le nkutuk enye.

Masaa enkisuma

1. Nkadii naata impishai oo ng'uesi o ntokiting naatii ang'.
2. Enkardasi oo lkigerot.
3. Ntokiting ate naatumi te sukuul (Saanini o nkikompeni).
4. Esargab.
5. Inkalamuni oo mwain naapasha.

Erreten

- Tasotu masaa enkiteng'ena niasishore eton eedo kata anaa nkadii oo rorei, nkardasini naata sirat o kulie.
- Tayiolo eninteng'enie inkera; atua darasa arashu te boo.
- Tayiolo eninko tenitem inkera; nkikilikuanat o waleta, asipu inkera.
- Nchoo inkera easisho tolturrurri o maare pee eyau naboisho.

A. Emanining'o

Enkias e dukuya

Taranyaki inkera ele sinkolio toltoilo lo sinkolio liyiolo oshi ake. Nchoo inkera erany anaa enintodua.

Yeyio,yeyio ai nanyorr

Aairoroki te nchipai

Kejaa enkakenya?

Oo laleyio eisidai.

Tiaki inkera meiblekenya enkarna 'yeyio' nepik nkarn oo nkera naaboitare. Tiaki sii meirorokinoto eranyita.

Taranyaki inkera ele sinkolio toltoilo lo sinkolio liyiolo oshi ake. Nchoo inkera erany anaa enintodua.

Tiaki inkera meiblekenya enkarna 'yeyio' nepik nkarn oo nkera naaboitare. Tiaki sii meirorokinoto eranyita.

Ntanyiolo inkera ajo ore enkirokino na embae sapuk naitutum iltung'anak neyau naboisho.

Nchoo inkera eranyu ilo sinkolio litaranyaka.

Enkias e are

Tuutai looitengeni metisipu mpishai naati embuku enye. Nchoo eingamingamakino mbaa naaitodolu mpishai. Tiaaki nkera metolimbu enatoningo.

Enkias e uni

Tuutai looitengeni metisipu mpishai naatii embuku enye. Nchoo elimu enkirokino naishaa.

Iwaleta naishiaa:

1. *Kejaa enkakenya*
2. *Kejaa endama*
3. *Kejaa enteipa*
4. *Enkewarie sidai*

Nkitanyaanyukot

- Olalashé eiroroki enkanashe.
- Enkerai eiroroki ng'otonye.
- Enkayioni eiroroki kakuyiaa.

Tadamu ajo:

- Ore eirorokino naa keyau naboisho to losho le Maa.
- Nchoo looiteng'eni eiguran toolturri enkiguran enkirokino oo rishat naapasha oo ltunganak oopaasha.
- Tisipu eneiko teneirorokino too rishat naapasha.
- Tuutai tenidol ajo kegira ainyalaa.

B. Emairoro

Enkias e dukuya

- Nchoo looiteng'eni esipu mpishai naatii embuku enye. Nchoo elimu nkirokino.

Iwaleta naishiaa

1. *Lemara supa, Ipa Naserian.*
 2. *Eero supa, Ipa mpapa.*
- Tuutai metejo rorei loo nkirokino oo nkatitin naapasha.

Enkias e are

Tuutai looiteng’eni meigurana enkiguran enkirorokino. Tuutai meitaakunoto aa maare arashu too lturrurri egira aairorokino anaa;

- Olalash eiroroki enkanashe.
- Entito eiroroki ngotonye.
- Enkayioni eiroroki kakuyiaa lenye.

Enkias e uni

Tuutai looiteng’eni metisipu mpishai naatii embuku enye. Nchoo elimu inkarn oo ntokiting naatii mpishai.

Iwaleta naishiaa

1. *Enkiteng’*
2. *Enkikompe*
3. *Enkine*
4. *Olorika*

Tadamu: Ore elimu looiteng’eni, ntodolu enaiko ilooiteng’eni pee eitubulaa enkarriano oo nkirorot tenebo o naboisho tena rubata.

Entemare

Nchoo ilooteng’eni entemare naishaa e nkarriano oo nkirorot ning’oru enkoitoi niyolounye tenaa kegira anining’u.

C. Emaisuma

Enkias e dukuya

Tuutai ilooiteng’eni metisipu mpishai. Tuutu ntokiting naatumi tiang’.

Iwaleta naishiaa

1. *Erruat*
2. *Emoti*
3. *Olorika*
4. *Enkukuri*

Enkias e are

Ng’oru nkadii oo mpishai arashu mpishai oo nkasetini oo ntokiting o ng’wesi niutaa

ilooiteng’eni metolimu nena naadolita te nena pishai.

Iwaleta naishiaa

1. *Enkukuri*
2. *Enkikompe*
3. *Enkima*
4. *Emoti*

Enkias e uni: Enkias e ang’

Tuutai ilooiteng’eni nchere ore pee epuo ang’, nelikino o ntoiwuo, ilalashera o nkanashera inkarn oo ntokiting naatii ang’.

Tonyorrai iwaleta pooki naishiaa.

D. Emaigerisho

Tuutai ilooiteng’eni metisipu ilkigerot otii embuku enye. Tuutai sii meigero lelo kigerot to oloing’ang’e.

Enkias e are

Tuutai ilooiteng’eni pee easisho aa maare neitobiru lelo kigerot (a, e, i, o, u) te sarng’ab.

Enkias e uni

Ingero ilkigerot lintobirua tiatua embuku ino. Ingero ilkigerot anaa enaitodoluno pee eitabaya ilkiliku te nkoitai naishaa.

Enkias e ong’uan

Ng’oru ilkardasini sapukin oota ilkigerot le nkutuk Olmaasae. Tuutai ilooiteng’eni metipika imuain kulo kigerot.

Enkias e imiet

Tuutai ilooiteng’eni meiputa inemetii ilkigerot

A	B	CH	D	E
F	G	H	I	J
K	L	M	N	O
P	S	T	R	U
W	Y			

Enkias e ile

Tuutai ilooiteng'eni meipirie ilkigerot sapuki o lkutiti

A	a
B	b
CH	ch
D	d
E	e
F	f
G	g
H	h
I	i
J	j

EMATUA E ARE: SUKUULAI

Ore ena rubata naa eimaki mbaa naipirta sukuul. Enare neiyiolou ilooiteng'eni ntokiting naatumi te sukuul. Enare sii neyolou isiaitin naasi te sukuul o nkoitoi naanarikino neasieki nena siaitin.

A. Emainining'o

Ore tena rubata nenare neiteng'eni ilooiteng'eni meinining'o nkirorot peyie etum enkariyiano naipirta ntokiting oo siaitin e sukuul.

Ereten

- Ngoru nkadii oo lkigerot
- Nkiondoni oo rorei
- Imasaa e tekinojji
- Mpishai

Erikoret niutarie ilooiteng'eni easisho to lturrurri o maare pee itemie ilooiteng'eni ejo irubat oo rorei, ororei, o enaiko tenerub nena rubat metaa irorei arashu eorriworr lelo rorei aita rubat.

Enkinining'ore nalusu

Enkias e Dukuya

Tuutai ilooiteng'eni meinining'o nelimu kuna rubat oo rorei. Nchoo irorei ligelu eaku lelo olelek loo mbaa e sukuul neeta irubat are ake.

a-lo	a-orrr	a-jut	a-kwet
a-ton	a-wal	a-gwet	a-nya

- Tuutai ilooiteng'eni metisipu mpukunot naapaasha natii mbukui enye,
- Tuutai ilooiteng'eni metolimu mbaa naadolita.

Mpukunot oo nkaloli uni neeta nabo erubata 'ne' neeta enkae 'le'

Mpukunot o lekelel neeta nabo 'e' neeta enkae 'ne'

Mpukunot oo nkaloli ong'uan neeta nabo 'le' neeta enkae 'lo'

- Ore to lturrurri le maare, tuutai metolikinoto nena pukunot o irubat oo rorei naatii pee eretuno te nkiteng'ena.

Enkias are

Nchoo iilooiteng'eni easisho aa maare.

- a) Tuuai ilooiteng'eni metolimu enajo ilkigerot otii atua mpukunot.
- b) Tisipu ilooiteng'eni einining' ilooboitare arashu inaaboitare elimu inaajo ilkigerot

Enkias e uni

Nchoo iilooiteng'eni easisho aa maare.

- a) Tuutai ilooiteng'eni meitutummo mpukunot naanyanyuk.
- b) Tuutai ilooiteng'eni metolimu ilkigerot otii atua.
- c) Tuutai ilooiteng'eni metolikinoto enajo ilkigerot.
- d) Tisipu ilooiteng'eni einining' ilooboitare arashu inaaboitare eisumita lelo kigerot.

Enkias e ong'uan

- a) Isumaki ilooiteng'eni kulo rorei niutaa meinining'o.
Nena , alo , lele , shomo , totona
- b) Tuutai ilooiteng'eni metoorioro irorei o neitayu rubat naapasha.
Anaa;
Ne+na = ne na, sho+mo = shomo
- c) Tuutai ilooiteng'eni meisuma nena rubat pooki.
- d) Tisipu ilooiteng'eni einining' ilootashare arashu inaatashare eisum irubat pooki.

B. Emairoro

Ore ena rubata naa keiteng'en iilooiteng'eni metayiolo airoro ntokiting' naasi te ndarasa.

Erreten

Tasotu masaa ninteng'enie iilooiteng'eni tena rishata.

Masaa e digitol naaya oltoilo o mpishai.

- Nkadii
- Mpishai

- Nkiondoni oo rorei.

Ntobiru nkikilikuanat niutaa inkera meikilikuanata sii ninche.

Enkias e dukuya

- a) Tuutai metolikinoto o lootashare arashu inaatashare mbaa oshi naajoki olaiteng'enani pee eas te ndarasa.

1. *Eigerishoi*

2. *Eisumae*

3. *Eranyishoi*

4. *Eigurani*

5. *Ejutishoi*

6. *Eorishoi*

- b) Tuutai metolimu ajo kainyoo tipat enkanyit?

Tonyorrai iwaleta pooki naishiaa.

Enkias e are

1. Tuutai metisipu ena pisha.

2. Tuutai metolimu enagira olaiteng'enani ajoki Nashipae.

Ewalet naishiaa: *Egira ajoki meitasho.*

3. Tuutai metolimu enaishaakino neas Nashipae.

Ewalet naishiaa: *Keishaakino neitasho.*

4. Tuutai metolimu entipat enkanyit.

Tonyorrai iwaleta pooki naishiaa.

Enkias e uni

- a) Tuutai ilooiteng'eni metisipu empisha.

- b) Tisipu eliki ilooiteng'eni nkulie naatashare arashu ilootashare enaas.

- c) Tisipu eas ilooiteng'eni inaaajoki nkulie metaasa.

C. Emaisuma

Enkias e dukuya

Tooro ilooiteng'eni too lturrurri:

- a) Tuutai ilooiteng'eni metisipu mpishai.

- b) Tuutai ilooiteng'eni metolimu iltoiloishi ooiteru rorei.

Enkias e are

1. Tuutai nisipu ilooiteng'eni ejo iltoiloshi loo ilkigerot otii kulo rorei.

E-n-k-a-l-a-m-u

S-u-k-u-u-l

E-m-i-s-a

E-n-k-i-w-a-n-cha

2. Tuutai nisipu ilooiteng'eni eisum irorei elulung'a.

Enkias e uni

Tooro ilooiteng'eni metaa ilturrurri le maare;

a) Tuutai ilooiteng'eni meimaki ntokiting naatumi te sukuul.

b) Tisipu ilooiteng'eni eisum rorei.

D. Emaigerisho

Enkias e dukuya

Tuutai ilooiteng'eni meigero kulo rorei to oloing'ang'e.

a) emisa

b) olorika

c) empentera

Enkias e are

Tuutai ilooiteng'eni meiputa iwuejitin neetung'uayioki too olkigerot oishaa.

a) Enka**l**amu

b) Emb**u**ku

c) Olo**r**ika

d) Em**i**sa

Enkias e uni

a) Tisipu ilooiteng'eni einining sirat lisumaki.

1. *Eigero inkera isirat okuni.*

2. *Eigurana inkera empira oonkenjek.*

3. *Eewuo olaiteng'enani endarasa.*

4. *Aaishoo embuku enye maisuma.*

b) Tuutai ilooiteng'eni meigero lelo sirat lisumaka.

EMATUA E UNI: OLKUAAK SIDAI

Enaituruk

Ore ena matua neipirta imbaa ‘olkuaak sidai’. Eishaakino neyiolou ilooiteng’eni irorei le nkanyit to losho. Eutaa olaiteng’enani ilooiteng’eni too nkiasin naapasha enkinining’ore, enkiroroto, enkisuma oe enkigerore pee eas too lturrurri arashu maare.

A. Emainining’o

Masaa enkisuma

- a) Nkadii oo rorei.
- b) Enkardasi oo lkigerot, naaimaki imbaa olkuak sidai.

Entemare

- Nkikilikuanat naashori ilooiteng’eni teneidip aainining’o nkaatini.
- Olomoni oitoomon olaiteng’enani.

Enkias e dukuya

Isumaki ilooiteng’eni enkatini dorrop naipirta olkuaak sidai. Indim sii aitoomono olomoni olotu ainosaki ilooiteng’eni enkatini. Tuutai ilooiteng’eni meinining’u ina atini aaitobiraki. Tuutai ilooiteng’eni metawalu nkikilikuanat eina atini.

Enkatini

Eshomo enkae olong’ papaai Ole Lemara enkaang’ oo Senteu. Neinepu eirritita Senteu ilasho ti auluo. Nelo Senteu ang’asaki. Neikilikuan enetii papaai lenye. Nejoki eshomo abaiki Kokoo Namunyak. Nejo keton arreshu. Neyaki Senteu olorika, nejo ashe. Neyaki yieyioo kule te nkukuri. Nebau papaai loo Senteu. Ore peeidip aainosa ilomon nejo Ole Lemara olesere nelu enkaang’ enye.

- a) Kainyoo eimaki ina atini?
Olkuaak sidai.
- b) Tolimu inkarn ooltung’ anak ootii ina atini.
Ole Lemara, Senteu, Ng’oto Senteu, Papaai le Senteu, Kokoo Namunyak.
- c) Tolimu rorei oitodolu olkuaak sidai teina atini.
Ang’asaki, Ashe, olesere.

Enkias e are

- a) Nosaki ilooiteng’eni ena atini.

Enkatini

Kitaasa ng'ole entemata. Ore eton eitu kinteru, neilepie Naisimoi enkaina enye. Nelotu olaiteng'enani enetii. Nejoki keyieu neomon Siameto enkalamu amu etigile enenye. Nejoki oloiteng'enani Siameto peeisho Naisimoi enkalamu nabo amu eeta ninye are. Nejo Naisimoi ashe.

- b) Tuutai ilooiteng'eni meinosakinoto ina atini anaa enitolikio. Nchoo einosu ina atini too rorei lenye.

B. Emairoro

Masaa enkisuma

- Nkadii oo rorei.
- Mbukui oo nkaatini.

Entemare

Nkikilikuanat naaishori ilooiteng'eni teneidip aainining'o enkipolosa.

Enkias e edukuya

Tuutai ilooiteng'eni metaranya enkipolosa natii embuku enye embolunoto e _____. Nchoo elimu enaipirta ina kipolosa. Tuutai meibalunye rorei lolkuaak sidai teina kipolosa anaa aaitoomon, ashe, olesere o tapalikiaki tenebo sii eng'asaki inkera iltung'anak kituaak.

Enkias e are

Tuutai ilooiteng'eni meigurana nkirorot naatii embuku enye embolunoto e _____. Nchoo eya erishata e Naserian, Lekishon o Sankau. Ore eesisho inkera tenebo keyau naboisho. Tuutai ilooiteng'eni meibalunye irerei lolkuaak sidai anaa akiti, aaomon, tapalikiaki, ashe o aaitoomon. Tiaaki ilooiteng'eni metolimu kulie rorei ooitodolu olkuaak sidai. Ore ena kias, keidimie ilooiteng'eni metaasishore ndamunot enye tiaalo enaikunakino mbaa naagol.

Enkias e uni

Tooro ilooiteng'eni toolturrurri. Ntobira olkikapu loo rorei ooitodolu olkuaak sidai anaa aaomon, tapalikiaki, ashe o aaitoomon. Nchoo olturrurr obo edumu ororei obo neitodol kulikae turrurri. Nchoo eitobiru isirat teilo rorei. Eitubul ena kias enkariyiano oo looiteng'eni neidimie metaasisho tenebo. Ore teneesisho tenebo neitubul eseriani o naboisho.

C. Emaisuma

Masaa enkisuma

- Isinkolioitin loolmaasae
- Mbukui oo nkera

Entemare

- Mbaa naaishaakino neyiolou inkera.
- Ng'ura ilooiteng'eni egira aaisum nerany ningerr inkidimat enye.

Enkias e dukuya

Tuutai ilooiteng'eni metaasisho aa maare. Tiaaki meing'ura pishai naatii embuku enye embolunoto e _____. Nchoo elimu naadolito too nena pishai. Tuutai meisuma ireori ooikenoro. Nchoo eitaakino pee etum pooki erishata naisum. Nining'o eisum niutaa. Ore ena kiasa keitubulu enkanyit teneisum ilooiteng'eni tenebo eitaakino.

Enkias e are

- a) Tuutai ilooiteng'eni metaranya ele sinkolio.

Kaata olkuaak sidai

Ee kaata.

Kaidim atejo aaomon

Tenayieu toki

Kaidim sii atejo ashe

Tenaishori

Tenaiguran o lchoreta

Nikinguranie empira ai

Tenikindip enkiguran

Najoki ilchoreta olesere

- b) Kakua rorei ooitodolu olkuaak sidai te le sinkolio?

Ashe, aomon, olesere

Ngero kulo rorei tembao. Tuutai ilooiteng'eni meisuma lelo rorei. Nining'o eisumita niutaa. Tiaaki ilooitengeni metuutu rorei ooitodolu olkuaak sidai teilo sinkolio. Ore ena kias, keidimie ilooiteng'eni metaasishore ndamunot enye tiaalo enaikunakino mbaa naagol.

Enkias e uni

Tuutai ilooiteng'eni metuutu irorei lolkuaak sidai. (Aaomon, tapalikiaki, ashe, akiti, aaitomon)

Ore ena kias keidimie ilooiteng'eni menoto enkariyiano oe nkidimata e keon.

a	s	h	e	h	c	d	k	d	m	i
i	a	u	g	s	e	w	p	w	f	p
t	a	p	a	l	i	k	i	a	k	i
o	r	o	y	r	j	p	s	o	t	s
o	s	l	s	a	k	i	t	i	o	u
m	i	h	i	s	o	w	p	l	p	f
o	w	f	e	a	a	o	m	o	n	p
n	i	g	u	y	u	y	e	p	d	p

D. Emaigerisho

Masaa enkisuma

Nkadii oo rorei.

Entemare

Nkikilikuanat.

Ng'ura enkidimata olaiteng'enani tialo enkigeroto oo rorei o sirat oolelek lolkuaak sidai.

Enkias e dukuya

Isumaki ilaiteng'enak kulo rorei nijoki meigero. Isuma lelo rorei katitin are. Tuutai ilaiteng'enak meigero lelo rorei aaitobiraki.

- Ashe*
- Aaomon*
- Tapalikiaki*
- Aitoomon*

Enkias e are

Tuutai ilaiteng'enak meiputa irishat naatung'uyioki too rorei ooikenoro ooitodolu olkuaak sidai. Ng'ura sirat ooigero niutaa.

- a) *Aaomon* toosho oltuala.
- b) *Aaomon* keidimayu nalo boo?
- c) *Tapalikiaki* amu aimutie.
- d) *Ashe* te enkalamu.

Enkias e uni

Tuutai ilooiteng'eni meigero kulo sirat too mbukui enye.

1. *Tapalikiaki aatororua.*
2. *Ashe amu kinchoo enkare.*
3. *Aaomon nchooki endaa.*
4. *Akiti siiyie mairoro.*

EMATUA E ONG'UAN: BIOTISHO

Enaituruk

Ore ena matua neimaki mbaa naipirta biotisho oltung'ani makewon te enkiteng'ena enkutuk olmaasai. Ore te nchoto enkinining'ore neiteng'eni inkera too sinkoliotin o enkipolosa. Kerany, neinosu ilomon oomaki biotisho e makewon. Ore te nchoto oo nkirorot, neiteng'eni inkera metejo rorei neitobir sirat oipirta biotisho e makewon. Ore enchoto enkisuma neidimie inkera meisuma rorei o sirat oolelek oipirta biotisho e makewon. Eisho sii metayiolo ilkiliku ootii atua rorei o sirat. Ore enchoto enkigerore eidimie meigero rorei o sirat oipirta biotisho e makewon.

Masaa e enkisuma

- Ng'oru masaa pooki niasishore eton eado kata.
- Tayiolo enisumie inkera. Atua endarasa arashu boo.
- Tayiolo inkera naata yieunot te nkisuma pee iretu nintobiraki masaa naanare. Intobira masaa entemare naanare o niyiolounye enkidimata e kuna kera.

Mbaa naipirta inkera naata yieunot naapaasha

Ore inkera naata nemedolisho aitobiraki neyieu netoni te wueji naaidim aatodol mbaa pooki naigeri. Ore nena nemeningisho oleng' neyieu netoni te wueji nedol oltung'ani oirorita, netaaniki sii masaa e dijital nairorita. Teneetae entoki nailepunye oltoilo neishori pee etum sii ninche ataa tenebo kulie kera. Tayiolo nkulie kera pooki naata iyieunot naapaasha pee itum atayiolo eninko tenisum nena kera.

A. Emainining'o

Erreten

Ng'oru;

- Ntokiting anaa enkishanuo, enkike, olchani loo lala emburashi oo namuka oe enkipaa olkulup.
- Mpishai naitodolu inkera easita siatin embiotisho anaa aik lala, aituku nkaik o kulie.
- Nkadii naata rorei oopirta biotisho e makewon.

Enkias e dukuya

Taranya ele sinkolio

Tuutai inkera metaranya osinkolio otii embuku enye. Nchoo oltoilo lo sinkolio liyolo, niutaa metaranya. Nchoo inkera eas enajo osinkolio eranyita. Tuutai inkera mewaita iltoiloishi lenye eranyita te masaai e dijital niatata. Nchoo einining' ate neshipakino.

Keitubulaa ena kias eng'eno oo masaa e dijitol.

Tiaki inkera metaranyaki ntoiwuo enye ti ang'. Pee etum sii ninche aatayiolo eneasita inkera te sukuul. Nchoo sii metaranyaki le latia pee eitayiolo mbaa naipirta biotisho.

Enkias e are

Isumaki inkera to oltoilo sapuk ena kipolosa.

Isuja enkomom ino

Isuja osesen lino

Iika lala linonok

Isuro ilpapit linonok

Toosho namuka oranki.

Isuja nkaik inonok

Isuja nkaik tenipuku te shoo

Isuja nkaik eton eitu inya endaa

Isuja nkaik tenindip ainosa endaa

Isuja nkaik nkatitin pookin.

Ingila isumaki inkera ina kipolosa niutaa metawalu inkikilikuanat natii embuku enye. Nchoo inkera eng'as aas esiai toolturrurri neitoki aas pooki tenebo. Keyieu naa ore waleta oo inkera neimaki mbaa e biotisho tiang' anaa aisuj enkomom, aik ilala, aisur ilpapit o naasi te sukuul anaa aisuj inkaik. Tonyarraai waleta o rorei obo arashu osirata olulung'a.

Keyieu neitubuluni enkariyiano oo nkera te enkinining'ore. Nchoo inkera eitirring'a igira aisumaki enkipolosa o egira awalu inkikilikuanat.

Ore easisho inkera tolturrurri eyiolou aayanyita neining' kulie kera. Eyiolou sii eneiko teneibooyo imoyiaritin anaa korona o eneiko pee ewal inkikilikuanat naasuju enkipolosa.

Enkias e uni

Nchoo inkera esipu mpishai natii embuku enye niutaa metaasa sii ninche nena kiasin.

1. Agira aisurr ilpapit

2. Agira aisuj enkomom
3. Agira aik ilala
4. Agira aitoip enkutuk airrokita

Nchoo inkera eng'as aas nena kiasin tolturrurri neitoki aas oopeny. Ore easita inkera nena kiasin neitoduakino neyioulou airoro te nkoittoi sidai.

Tayiolo ajo me inkera pooki naaidim aairoro te nkoittoi sidai. Nchoo ninche erishata meigila o metayiolo.

Entemare

Tayiolo enkidimata oo inkera elimu rorei. Ntobira enkardasi niyioulounye enkidimata oo inkera anaa enikituutayioki tene.

Enkarna	Ororei	Ketejo aitobiraki ashu eitu	
		Eitobiraka (√)	Eitu eitobiraki (X)
Nashipae	Aik ilala.		
	Aisur ilpapat.		
	Aisuj enkomom.		
	Aitoip enkutuk tenairrok.		
Oloishorua	Aik ilala.		
	Aisur ilpapat.		
	Aisuj enkomom.		
	Aitoip enkutuk tenairrok.		

B. Emairoro

Erreten

Ng'oru,

- Ntokiting' anaa enkishanuo, enkike, olchani loo lala, emburashi oo namuka oe enkitampaa olkulup.
- Osinkolio oimaki biotisho e makewon.
- Mpishai naaitodolu nkiasin e biotisho.
- Nkadii naata rorei ooimakini.

Enkias e dukuya

Tuutai inkera metejo rorei liliki otii embuku enye. Isuma lelo rorei to oltoilo sapuk nincho eigil enitiaka. Tiaki meisuma lelo rorei eutita mpishai. Tuutai meisuma te nkoitoi sidai.

Nchoo inkera eing'orr mpishai, neisum irorei te maasai e dijitol. Ntodua inkera eneiko tenetum nena pishai too masaa e dijitol.

Enkias e are

Tuutai inkera meimaki empisha natii mbukui enye aa maare. Nchoo eliki inkera pooki e ndarasa enaimakita. Tiaki inkera metolimu naataasa enkayioni natii empisha pee melio aa kerere. Iwa fideo o mpishai oo nkera egira aas nena pooki. Irriwuaki ntoiwuo nena pishai metoduaa inkera enye egira aisuma.

Enkias e uni

Taranyaki inkera osinkolio otii mbukui enye to oltoilo liyolo. Nchoo inkera erany sii ninche anaa enintodol. Ntoduaa metaranya easita nkiasin naipirta biotisho e makewon.

Tisipu inkera erany tenebo. Nchoo egil o meibung'a. Tisipu pooki kerai erany openy. Ntodua eneiko tenelimu rorei pooki te nkoitoi sidai. Eisho sii metaa arriyiak too nkirorot, neyiolou aairoro meureisho.

Entemare

Tayiolo enkidimata oo nkera elimu rorei. Tusuja enikituutakaki te entemare naishiaa.

C. Emaisuma

Erreten

Ng'oru;

- Ntokiting' anaa enkishanuo, enkike, olchani loo lala, emburashi oo namuka oe enkitampaa olkulup.
- Mpishai naitodolu nkiasin e biotisho e makewon.
- Enkatini dorrop ningero too nkardasini naidim inkera pooki atodol te ndarasa.

Enkias e dukuya

Tuutai inkera meimaki mpishai natii embuku enye. Keitubulu ina enkidimata oo inkera too nkirorot nereten inkera pee eiteru aisuma. Keisho sii ina inkera metayiolo

mbaa e biotisho nanare neas. Eitubulu sii enkariyiano oo nkirorot o naboisho eimaki inkera mpishai aa maare.

Enkias e are

Tuutai inkera meisuma enkatini dorrop naatii embuku enye. Taretu nena neitu eyiolou aisuma. Nchoo ewalu nkikilikuanat naing'uaa ina atini.

Inkikilikuanat

1. Kainyoo eimaki ena atini?

Ewalet: *Biotisho osesen*

2. Kaji eiko Pereruan teneramat iloistok lenyenak?

Ewalet: *Keisuj, nedung'.*

3. Kainyoo eyau iloistok lemeitukui?

Imoyiaritin

Entemare

- Nchoo inkera eisum newalu nkikilikuanat.
- Nchoo inkera ewalu nkikilikuanat too nkirorot.

Tetema inker ate nkoitoi naishiaa pee iyolou tenaa kegira aaisum anaa enaishiaa. Ng'oru nkoitoi niyiolounye nkidimat naapaasha oo inkera.

D. Emaigerisho

Ng'oru;

- Intokiting' anaa enkishanuo, enkike, olchani loo lala, emburashi oo namuka oe enkimpaa olkulup
- Mpishai naaitodolu nkiasin e biotisho e makewon.
- Nkalamuni o ranki tenebo o ranki le nkare.

Enkias e dukuya

Ore tolturrurri, tuutai inkera meigero enaasieki ntokiting natii mpishai too mbukui enye.

Nchoo inkera eiger sirat dorropu ooimaki enaasieki ntokiting natii nena pishai.

Keidim aaigero sirat anaa;

- a) Kaitukuore osabuni.
- b) Kaisur ilpapat te nkishanuo.
- c) Kaisuj inkaik te nkare.

d) Kadung' iloisotok te mashini nadung'ieki iloisotok.

Enkias e are

Tuutai inkera meishora nepik oranki ntokiting naatii embuku enye. Tonyarraai mpishai pooki naaishora inkera nirrep. Nchoo easishore inkera rankii opaasha pee eitubulu enkariyiano too ntokiting naishorai. Eisho sii inkera metaa iltung'anak oisiligayu teneas enatiakaki. Nchoo inkera eaki ntoiwuo mpishai naaishora pee etum sii ninche atodol neyilou nkishoorot naata inkera enye.

Enkias e uni

Tuutai inkera meiputa neetung'uayioki too rorei tolturrurri neitoki aas oopeny. Ore eas nena neyilou airoro te nkoitoi sidai meureisho. Eitubulaa sii enkidimata e makewon egira inkera aaiput iwuejitin neetung'uayioki.

Iwaleta naishiaa

- a) iika
- b) intukuo
- c) enkike
- d) enkishanuo

Entemare

Tisipu eneiko teneiput inkera neetung'uayioki. Tiaki sii meigero rorei ooipirta biotisho enye. Toliki lelo rorei ooiger. Indim sii atiaaki meigero sirat dorropu oomaki biotisho. Ntobira ilfaili loo inkera pooki nipik siaaitin naatasa inkera.

EMATUA E IMIET: ENKATA O RISHAT

Enaituruk

Ore ena matua neipirta imbaa e nkata o rishat. Keidimie ilooiteng'eni menoto eng'eno enkinining'ore, enkiroroto, enkisuma oe enkigerore.

Keidimie sii ilooitengeni metusuja iutarot naaipirta enkata o rishat naapasha. Ore erubata enkiroroto, keidimie ilooiteng'eni meiroro nelimu lomom oimaki enkata o rishat aaitobiraki. Keidim sii ilooiteng'eni aaitobiru sirat too rorei oimaki enkata. Ore erubata enkisuma naa kedim ilooiteng'eni atawalu nkikilikuanat oo rorei dorropu oimaki enkata. Ore te nkigerore naa keidimie ilooiteng'eni meigero irorei dorropu oopirta enkata.

Erreten

Nturruro masaa enkisuma ena matua. Tayiolo eninkunaa enkisuma ena matua. Teniyieu nintoomon olomoni nirretena eedo kata. Tolimu tenaa isumisho te ndarasa arashu teboo. Terretena nkoitoy e ntemare naanare ena matua.

A. Emaining'o

Masaa enkisuma

- Embuku oo laiteng'enak.
- Mpishai
- Esaa e suntai
- Enkardasi naitodolu nkolong'i ewiki
- Enkardasi naitodolu ilapaitin lo lari

Enkias e dukuya

Tejo enatejo olaiteng'enani

Tuutai ilooiteng'eni metejo isirat lisumaka. Ore ejoito, tuutai metejo irorei oopirta enkata aaitobiraki. Rorei anaa esaa, enkata, tadekenya, dama o teipa.

Nchoo ilooiteng'eni easisho tolturrurri. Tuutai olturrurr obo metejo irorei ootii enchoto nabo nejo likae turrurr irorei ootii enkae shoto. Tiaki pee eloikino.

Ore tena kias netum ilooiteng'eni eng'eno nayiolounye aairoro, neasisho tenebo eiguran tolturrurri ejoito lelo sirat ooisuma olaiteng'enani. Keitudupaa sii enkanyit too laiteng'enak ejo lelo sirat eloikino.

Enkias e are

Taranya osinkolio

Tuutai ilooiteng'eni metaranya osinkolio otii embuku enye embolunoto e _____. Toliki ilooiteng'eni ajo kelimu osinkolio nkiasin naas ninche too saai naapasha. Tenelimu nkiasin naapaasha naa keitodolu enkidimata e keon.

Tiaaki ilooiteng'eni metaranyaki intoiwuo enye ilo sinkolio.

Entemare

Ntobiru nkikilikuanat naaipirta osinkolio nijoki ilooiteng'eni metoolu.

Iutarot

Ntobiru iutarot nitemie ilooiteng'eni tenaa kesuj iutarot aaitobiraki anaa; tenaa kepuo enkiwancha enkata e nkiguran.

B. Emairoro

Masaa enkisuma

- Esaa e suntai.
- Mpishai naaitodolu enkata o rishat naapaasha.
- Nkadii naaitodolu irorei ooimaki enkata o erishata.
- Enkipolosa oo rishat.

Enkias e dukuya

Tuutai ilooiteng'eni metaranya osinkolio otii embuku enye embolunoto e _____. Nchoo erany katitin kumok pee eyiolou.

Enkias e are

Tuutai ilooiteng'eni meimaki mpishai nelimu ntokiting naatii nena pishai. Tiaaki metolimu nkiaasin naasi teina rishata.

- a) Kainyoo idolita?

A- Inkishu edaa te rishata olari

B- Inkishu eidurrieki te rishata olameyu

- b) Kainyoo easi too kuna rishat?

A- Keuni ndaiki te rishata olari.

B- Keidurrieki inkishu te rishata olameyu.

Ore tena rishata tang'amai iwaleta pooki nikincho ilooiteng'eni pee eidim aataasishore irorei ooisuma tena matua te nkoitai naishaa. Nchoo ilooitengeni oomae erishata pee

ewalu nkikilikuanat. Teneinyial, niutaa.

Ore tena kias netum ilooiteng'eni eng'eno nayiolounye aairoro, neasisho tenebo elimu naadolita too mpishai. Keidimie sii ilooiteng'eni metaasishore ndamunot enye tialo enaikunakino mbaa naagol anaa, enaishaakino neasi too rishat naapasha.

Ketum ilooiteng'eni eng'eno enkisuma egira aalimu mbaa naaipirta enkata o rishat naatii nena pishai.

Enkias e Uni

Tuutai ilooiteng'eni metaranya enkipolasa natii embuku enye embolunoto e _____ naipirta rishat are olari. Isumaki ilooiteng'eni enkipolasa pooki katitin kumok omeibunga. Nelimu enaimaki ina kipolosa teneidip.

Isuma enkipolasa dorrop naimaki rishat olari.

Tuutai ilooiteng'eni metaranya enkipolasa tiatua endarasa toolturrurri arashu maate.

Nchoo ilooiteng'eni looiramiram arashu leton meyiolo aairoro aaitobiraki erishata naado metaranya enkipolosa.

Ore ilaiteng'etak ooidipa aaibung'a ina kipolosa, toponiki iyanyu ilkulikae.

Ore erany ilooiteng'eni enkipolosa, toolturrurri o marre, naa keitubulaa enkidimata e keon.

Entemare

Ng'urai tenaa keidim ilooiteng'eni aatarany enkipolosa elimu rorei anaa enaishaa. Neyiolou rorei ootii ina kipolosa.

Nkikilikuanat – Ntobiru nkikilikuanat nincho ilooiteng'eni pee eyiolou tenaa kenotito ilooiteng'eni eng'eno.

C. Emaisuma

Masaa enkisuma

- Mpishai e nkata o rishat.
- Nkadii oo rorei le nkata o rishat.
- Ilkikapuni loo rorei.
- Mbukui oo nkera.

Enkias e dukuya

Tudumu ororei nisum.

Tuutai ilooiteng'eni metudumu neisum ororei oopirta lapaitin lo lari tolkikapu loo rorei.

Keidim aaisuma tolturrurri arashu aa maare, teneidip, keidim aaisuma maate. Keidimie ena kias ilooiteng'eni meiroro neasisho tenebo, Keitubulaa sii olnyorra teneisum irorei tenebo.

Enkias e are

Isuma kulo sirat

Tuutai ilooiteng'eni meisuma sirat tolturrurri o maate. Tuutai meisuma aaitobiraki. Tetema tenaa keibung'a mbaa naaisuma. Nkilikuana kuna kikilikuanat:

1. Saa aja kirura?
2. Kaa olong' epuo ilooiteng'eni sukuul?
3. Kaa rishata kiun ilpaek?
4. Kaa rishata kindurrie inkishu?

Keitubulaa ena kias enkisuma oo looiteng'eni eisum isirat tolturrurri lenye. Keisho sii metaa arriyiak too nkirorot neyiolou aairoro meureisho eisum isirat newalu nkikilikuanat.

Enkias e uni

Enkisuma e nkatini

Tuutai ilooiteng'eni meimaki mpishai naatii embuku enye embolunoto e _____ eton eitu eisum enkatini nasuju. Tuutai meisuma enkatini dorrop. Teneidip, tiaaki metawalu nkikilikuanat naasuju neiger iwaleta too mbukui enye.

Tenees ilooiteng'eni ena kias, keeku keisiligayu eas siatin arashu ewalu nkikilikuanat naasuju enkatini dorrop.

Nkikilikuanat

1. Kainyoo eimaki ena atini?
Lekishon eloito osokoni.
2. Saa aja eshomo Lekishon osokoni?
tadekenya.
3. Kaa olong' ewiki eshomo Lekishon osokoni?
Mampili kiti.

4. Kalo apa eshomo Lekishon osokoni?

Oloirujuruj.

Entemare

Ntemat o nkikilikuanat

Eidim olaiteng'enani ataasishore nkoitoy naapasha entemare anaa ntemat naaigeri o nkikilikuanat naaishori ilooiteng'eni. Ntobiru nkikilikuanat pee ewalu looiteng'eni teneidip aaisuma enkatini.

Enkardasi nautaa olaiteng'enani

Ntobiru enkardasi nikiutaa pee iyolou tenaa keidim ilooiteng'eni aatolimu rishat naapasha newalu nkikilikuanat naasuju enkatini aaitobiraki.

Nkardasini oo ntemat

Tujurro tenaa keidim ilooiteng'eni aisuma isirat aaitobiraki. Indim atujurro too nkoitoy uni;

1. Keidim aaisuma isirat pooki.
2. Keidim aaisuma embata oo sirat.
3. Keidim aaisum ilkuti sirat etii eretoto.

Enkitanyaanyukoto

Enkarna: Salau Kishoyian		Engireed: Engireed e dukuya	
1		Keidim aaisuma isirat pooki.	✓
2		Keidim aaisuma embata oo sirat	✓
3		Keidim aaisuma ilkuti sirat etii eretoto	✓
		Iutarot olaiteng'enani:	
		Enkarna olaiteng'enani: Esain:	
		Ntarikini:	

D. Emaigerisho

Masaa enkisuma

- Rubat oolkigerot
- Enkalamu
- mbukui
- Esaa e suntai
- Mpishai esaa o rishat
- Entablet, elaptop o enkompiuta
- Olorika

Enkias e dukuya

Tuutai ilooiteng'eni meidiko ilkigerot neitayu irerei.

K-e-w-a-r-i-e	T-a-d-e-k-e-n-y-a
D-a-m-a	T-e-i-p-a
E-n-k-o-l-o-n-g	O-l-a-r-i
O-l-a-m-e-y-u	O-la-p-a

Tuutai ilooiteng'eni meitobira rorei toolkigerot oomaki enkata o rishat anaa tadekenya o enchan. Ore easita ena kias nchoo eiylolou rubat oo irerei.

Anaa: e-n-k-a-y-i-o-n-i

Nchoo nkera eiger ilkigerot oomaki enkata o rishat. Nchoo eidik kulo kigerot meitobira irerei. Nchoo easisho tolturruri o maate.

Ore eidik ilooiteng'eni ilkigerot aaitobir irerei naa keyiolou aataasishore ndamunot enye peyiolou enaikunakino mbaa naagol. Teneasisho tolturruri na keitubulaa naboisho.

Enkias e are

Tuutai ilooiteng'eni meiputa ineetung'uayioki too sirat oopirita enkata, nkolong'i ewiki, lapaitin o rishat naapaasha. Tiaaki metaasisho maate.

1. Ekinyiototo *tadekenya*.
2. Ore *oladalu* naa olapa le dukuya lolari.
3. Emurati layiok to lapa *lantung'us*.
4. Eyierisho yieyioo *teipa*.

Teneidip aaiputa, tuutai meisuma isirat maate ning'uraa tenaa keitobirakita. Tuutai meigerrisho aaitobiraki.

Ore ilooiteng'eni leton meyiolo aaigerisho aaitobiraki, ntoduaai egira nkulie aaigerisho. Ore naasioki aaidip, niponiki kulikae sirat oopirta enkata o rishat.

Ore ena kias naa keitubulaa enkindimata e keon teneiput ilooiteng'eni ineetung'uayioki too sirat. Keeku ilooiteng'eni perisut teneiput ineetung'uayioki eitu eing'orr inaasita nkulie.

Enkias e uni

Iimai rorei lisumisha tena matua. Tiaaki ilooiteng'eni meitayu mbukui o nklamuni enye. Tuutai metotona aaitobiraki. Isumaki kulo sirat nijoki peeiger toombukui enye.

1. Mikipuo oshi sukuul mampili kiti.
2. Keirobi oshi olapa le Moruasin.
3. Eishaakino neirura inkera kewarie.
4. Kepiru nkishu tenesha.

Tamanai tendarasa inguraa tenaa ketii ilooiteng'eni oota enyamali tenkigerore. Ore lemeyiolo aaigerisho, nincho isirat oolelek. Ore loosioki aaidip enkigerore, niponiki kulie sirat. Nchoo eituduaaya esiaai enye te suntai. Teneiko nji, naa keitubulaa enkindimata e keon. Teneasisho ilooiteng'eni tenebo, neitubulaa enkanyit o naiboisho.

Keidim aawaita lelo sirat ang' aaisumaki ntoiwuo enye.

Entemare

Ore entemare naasishoreki tena kias naa nkikilikuanat olaiteng'enani esipu ilooiteng'eni eigerisho.

Eidim olaiteng'enani aitobira enkardasi oo utarot ainguraa tenaa keidim ilooiteng'eni aidiko irorei tenebo meitayu isirat oopirta enkata o rishat.

Keidim sii aitobira olfail oshumie isirat ooigero ilooiteng'eni.

LIST OF CONTRIBUTORS

Prof. Elishiba Kimani	Chairperson of KICD council
Jacqueline Onyango	KICD, OGW
Eunice Gachoka	KICD
Winrose Rono	KICD
Jonathan maranya	KICD
Anthony Maina Mbutu	KICD
Millicent Koga	KICD
Micheal Muriuki	KICD
Joyce Naiperiae Kenana	KISE
Nicholas Makui Masago	Noosikitok Primary School
Alexander Meitamei	Maasai Mara University
Namunyak Sadera	
Sylvia Nashipae Karantoi	Maparasha Secondary School